

JELLING

Danmarks ældste arkæolog genså Jelling

91-årige Georg Kunwald var i Jelling i denne uge. Han fotograferede for 68 år siden den udgravede Sydhøj

AF LEIF BAUN
leba@vejleamtsfolkeblad.dk

Fortid og nutid mødtes i bogstavelig forstand, da den nye udstilling i Kongernes Jelling åbnede onsdag. Blandt gæsterne var tre personer, der på forskellig vis har arbejdet med Jellings

oldstidsminder gennem tre generationer.

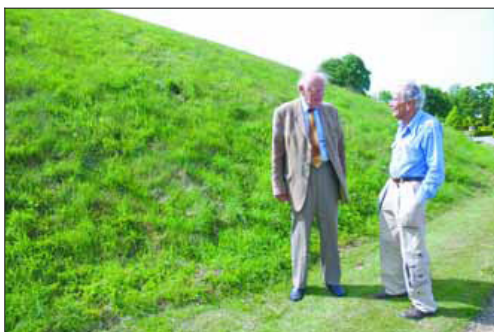
Den ene var Danmarks ældste nulevende arkæolog, Georg Kunwald, der er den sidste overlevende fra de store udgravninger under Ejnar Dyggves ledelse i 1941. Han stammer fra Ungarn, hvor hans fornavn er Gyiri. I dag er han 91 år. Hans fotos er kendt af mange Jellingborgere, bl.a. det af den udgravede Sydhøj, som kan ses på endevægge både i Kongernes Jelling og på Conrad Café.

Foto på tælling

– Jeg kravlede op i træerne ved Sydhøjen med en snor. Så hejsede jeg kameraet op og satte det med en skruevinge fast på en tværpind.

Jeg brugte et gammeldags trækassekamera, hvor man selv skulle styre optagelsen ved at tage klappen af linsen og tælle 1-2-3-4, indtil man mente, optagelsen var færdig. Billederne blev optaget på glasplader, fortæller Georg Kunwald, der bor i Højbjerg ved Århus.

Han fortæller, at en af grundene til de store udgravninger i Jelling i 1941 var, at der skulle skaffes arbejde til de arbejdsløse. Ikke blot fordi det var godt for dem, men også for at man kunne undgå tyske krav om at få dem sendt til tyske arbejdslejre. I øvrigt mærkede arkæologerne ikke noget videre til den tyske besættelse i 1941-udgaven af Jelling. – Jeg mindes ingen grøn-

Den tidligere rigsantikvar Olaf Olsen (tv) og arkæologen Georg Kunwald var blandt de mange fra museumsverdenen, der besøgte Jelling onsdag. Kunwald er manden bag de kendte fotos af den udgravede Sydhøj fra 1941. I dag er han 91 år. □ Privatfoto: Jens Velle

ne uniformer i Jellings gader. Vi kom til at kende en del af de lokale, og nogle var vore hjælpere, der hentede

forskellige ting til os. Jeg kan blandt andet huske en sød pige, der hed Hanne Vilumsen. Vi arkæologer boe-

de i byen i lange perioder på over en måned, bl. a. på hotellet (Håndværkerforeningen, red.). Der var ikke noget med at tage hjem hver weekend, fortæller han.

Fik nok af runer

Den anden person i denne beretning er Ludvig Stubbe-Teglbjærg. Han var i Jelling i 1974 for at lave de såkaldte afgravningsbilleder af den store runesten. Nu nærmer han sig de 80 år, men han husker stadig, at det var støvregn de dage for 35 år siden, da han med en klump skomagervoks i hånden gned udsmykningen på den store runesten frem på pergamentpapir, der var sat fast på runestenen med stofelastik.

– Det tog 16 timer at afgrinde skriftsiden, og så havde jeg også set nok af den. De to billedsider tog 10 og 11 timer. Jeg kan stadig se, at Kristussiden er for tung og plump. Jeg måtte reparere med sort farve, da jeg kom hjem, fordi nogle af vokslagerne faldt af, fordi papiret gav sig på grund af det fugtige vejr, fortæller Ludvig Stubbe-Teglbjærg.

Billederne fra den gang er en del af den nye udstilling på Kongernes Jelling, og et af dem var i denne avis' torsdagsudgave.

Den tredje person tager historien ind i fremtiden. Direktør Jeppe Hebsgaard Laursen fra Billund-virksomheden Zebicon stod i 2006 for den massive digi-

tale fotografering af runestenen under blå presentering. Resultatet blev over 10 millioner forskellige målepunkter hver på tre tal: En x-, en y- og en z-koordinat. Denne dyngede tal kan hældes i enhver computer og ende som en perfekt kopi af stenene årgang 2006.

Tre generationer

– Det var fantastisk at se dem og se, at vi reelt har lavet det samme i tre generationer, men vi har gjort det med vidt forskellig teknologi. Jeg er jo nok en teknologinörd. Når det så bliver kombineret med arkæologer, der også har en nørde-dyb viden på deres felt, så sker der for alvor noget, siger han.

::: JELLING

:::